

TARTU ÜLIKOOL

Infosüsteemide arendamine

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Laura Kask

PROUD ENGINEERS CEO

TARTU ÜLIKOOLI
DOKTORANT,
KÜLALISLEKTOR

6.06.2019

Andmekogu asutamine

AvTS § 43³. Andmekogu asutamine

(1) Andmekogu asutatakse seadusega või selle alusel antud õigusaktiga.

(2) Keelatud on asutada ühtede ja samade andmete kogumiseks eraldi andmekogusid.

→ Andmekogu põhimäärus

→ väljatöötamiskavatsus → seadus + seletuskiri → volitusnorm + põhimäärus

NB! Andmekogu põhimäärus ei ole kõigest andmekogu asutamise juriidiline vormistus, vaid andmekogu asutamise alus, mille kavandamist ja väljatöötamist tuleks alustada juba enne andmekogu IT-arenduse teostamist ning mille käigus tuleb põhjalikult analüüsida ja põhjendada:

- andmekogu loomise vajalikkust;
 - sellega kaasnevaid kulusid;
 - Sellega kaasnevaid kasusid ning mõju.
-
- Andmekogu põhimäärus peab kajastama tegelikku äriprotsessi.

Peamised vead andmekogu põhimäärustes

(1)

- Enne andmekogu asutamist tuleks põhjalikult analüüsida andmekogu loomise vajalikkust ja mõjusid. See tähendab, et enne andmekogu asutamist ning selleks vajaliku IT-arenduse hankimist tuleb analüüsida, kas andmekogusse kogutav andmete hulk ja võimalike kasutajate ja kasutusjuhtumite arv on piisavalt suur, et muul viisil andmete kogumine ja töötlemine ning teenuse osutamine ei ole lihtsam ning odavam.
- Andmekogu loomise vajadust põhjendada andmekogu põhimääruse eelnõus, näiteks kui andmekogu võimaldab kiiremini, mugavamalt ja kasutajasõbralikumalt avalikku teenust pakkuda, siis tuleks neid väiteid objektiivselt ja võimalusel faktiliselt põhjendada.

Peamised vead andmekogu põhimäärustes (2)

- Mõjude analüüs. Oluline on muude mõjude kõrval välja tuua ka andmekogu majanduslik mõju, see tähendab, milline on andmekogu loomisest saadav majanduslik kasu võrreldes andmekogu arendamisele kuluva investeeringuga.
- Isikutelt ei tohi topelt küsida andmeid, mis on juba riigi infosüsteemi mõnes andmekogus, vaid antud andmed tuleb pärida infosüsteemide andmevahetuskihi X-tee kaudu andmeid hoidvast andmekogust (*once-only* printsiip).
- Eelnõude väljatöötamise käigus ning teenuste arendamisel tuleb analüüsida, mis andmeid on teenuse jaoks vaja. Vajalike andmete koosseis peab olema kooskõlas teenuse saamise tingimustega seaduses. Andmekoosseisu analüüsi üks osa on selgitada, millised vajalikud andmed on asutuses juba olemas ning millised on võimalik kätte saada riigi infosüsteemist või teiselt asutuselt (NB! GDPR art 35 (10))

Peamised vead andmekogu põhimäärustes

(3)

- Enamasti pole otstarbekas kehtestada andmekogude põhimäärustes blanketivorme, vaid kehtestada tuleks vajalik andmekoosseis, mille põhjal saab vajadusel kehtestada erinevaid andmeesitusvorme (sh blanketid), kuna elektroonilises keskkonnas kasutatav vorm võib oluliselt erineda paber kandjal andmeesitusvormist.
- Andmekoosseisu muudatused andmekogudes tuleb kooskõlastada riigi infosüsteemi halduse infosüsteemis (RIHA), mis on vajalik protseduur kontrollimaks riigi IT-põhimõtete rakendamist.
- Avaliku sektori andmekogude juurdepääsupiiranguta andmed peavad olema tervikuna allalaetavad masinloetaval kujul.

Peamised vead andmekogu põhimäärustes

(4)

- Andmekogu või selle muutmise kavandamisel tuleb põhjalikult läbi analüüsida ka andmete ja alusdokumentide säilitustähtajad. Sageli on andmekogule tervikuna määratud alaline säilitustähtaeg, kaalumata, kui kaua üksikuid andmekomplekte reaalselt alal hoida vaja.

Kuidas rahastada IT- arendust?

TARTU ÜLIKOOL

unitartu

tartuylikool

